

۱۴۷۴۰۹۹

راهکارهای پیشگیری از جرم

مؤلف: رضا محمدزاده

سرشناسه	:	محمدزاده، رضا، ۱۳۳۸ -
عنوان و نام پدیدآور	:	راهکارهای پیشگیری از جرم / مولف رضا محمدزاده.
مشخصات نشر	:	تهران : موسسه کمک آزمون، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	:	۱۵۰ ص.
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۹۷۱۵۷-۶-۳
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
موضوع	:	جرم و جنایت -- پیشگیری
موضوع	:	Crime prevention
موضوع	:	جرم‌شناسی
موضوع	:	Criminology
موضوع	:	جرم و جنایت -- جنبه‌های روانشناسی
موضوع	:	Crime -- Psychological aspects
موضوع	:	جرم و جنایت -- جنبه‌های جامعه‌شناختی
موضوع	:	Crime -- Sociological aspects
رده بندی کنگره	:	HV۷۴۲/م۳.۲ ۱۳۹۵
رده بندی دیویی	:	۶۴
شماره کتابشناسی ملی	:	۲۵۳۶۲۰

نام کتاب : راه کارهای پیشگیری از جرم

مولف : رضا محمدزاده

انتشارات : کمک آزمون

تعداد صفحه : ۱۴۹

نوبت چاپ : اول ۹۵

شمارگان : ۱۰۰۰

شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۹۷۱۵۷-۶-۳

صیت : ۱۰۰۰

فهرست

۴	مقدمه
۷	فصل اول : راهکارهای جرم شناختی (اقدامات کنشی)
۸	مبحث نخست: کلیات
۸	گفتار اول: مفهوم شناختی
۱۵	گفتار دوم: رویکردهای حاکم بر پیشگیری
۱۸	مبحث دوم : اصول پیشگیری از جرم
۱۸	گفتار اول: اهمیت و ضرورت پیشگیری از جرم از دیدگاه ائمه معصومین علیهم السلام
۱۹	گفتار دوم: اصل مشروعیّت روشها در پیشگیری
۲۰	گفتار سوم: بهداشت فکری، مهم تر از بهداشت جسمی
۲۲	گفتار چهارم: پیشگیری از اندیشه های گناه و نقش آن در جلوگیری از ارتکاب جرم
۲۶	گفتار پنجم: پیشگیری از جرم، وظیفه همگانی
۲۸	مبحث سوم: اولویت ها
۲۸	گفتار اول: حجاب و حاف و ... آن در پیشگیری از گناه
۳۲	گفتار دوم : آموزش و ادبی و نقشی و نقش آن در پیشگیری از جرائم و تخلفات
۳۷	گفتار سوم: آسیب های اخلاقی، بد بانی، روش های پیشگیرانه
۴۰	گفتار چهارم : پیامد های بد اخلاق، روش های پیشگیری آن
۴۱	گفتار پنجم : حفظ کرامت و منزلت انسانها
۴۴	گفتار ششم: گسترش فضای دینی و ترویج روحیه دین داری و نقش آن در پیشگیری از جرایم
۵۳	فصل دوم : (راهکارهای واکنشی)
۵۳	مبحث نخست : برخورد با مجرمان از دیدگاه اسلام
۵۴	گفتار نخست : مجرم در آموزه های امام (ع)
۵۶	گفتار دوم: نوع جرم و روش برخورد با جرم
۵۸	گفتار سوم: رسالت های اخلاقی کیفر
۵۹	گفتار چهارم: رسالت های فایده مند کیفر
۶۳	مبحث دوم: اهداف مجازات در دو رویکرد حقوق خبر او آموزه های ایمنی
۶۳	گفتار اول: اهداف مجازات ها
۷۰	گفتار دوم: رفتار انسانی و اصلاحی با مجرمان
۷۳	گفتار سوم: جبران خسارات مجرمان
۷۸	نتیجه گیری
۱۱۱	گفتار اول: مفهوم کلی پیشگیری از جرم و فناوری
۱۳۱	ضمایم
۱۴۵	منابع فارسی
۱۴۹	منابع عربی

مقدمه

احساس مسئولیت برای حفاظت از محیط زندگی و سلامت فضای حیاتی ابعاد مختلفی دارد که گاهی آن فضا در اثر عبور و مرور و سایل نقلیه و فعالیت کارگاه‌های پر سر و صدا و دود ناشی از آن، موجب آلودگی صوتی، و یا گرد و غبار و اثرات شیمیایی و نگهداری و پخش زباله‌ها در فضای زندگی سبب اشاعه انواع بیماری و ایداء هم‌نوعان را در معنای اعم می‌گردد، که در وضعیت کنونی حمایت و جانب‌داری از پاکی محیط و اطراف زندگی و محافظت از تندرستی، خواسته و مطالبه عموم خردمندان و اندیشمندان می‌باشد.

اما آلودگی‌ها صرفاً به موارد احصاء شده فیزیکی (محسوس) و ملموس، مانند گرد و غبار و تولید دود و پخش مواد شیمیایی در آب، جاری و یا آلوده کردن به زباله‌های متعفن و قاذورات در طرق و شوارع نیست، بلکه ابعاد آن به لحاظ گسترش تولیدات سمعی و بصری و نشر و نمایش انواع فیلم‌های گوناگون (مستهلک) که آماج آن، اعتادات و اخلاقیات و ایمان و باورهای دینی و وحدت مردم جامعه می‌باشد. مضافاً، افزون بر آلودگی‌ها، اکنون این افعال ناصواب در قالب جرم و گناه نیز نمود پیدا می‌کند و آن هم در فضای عمومی و اشتراکی که آلودگر، آن حیطه اخلاقی و ارزش‌ها و باورهای مورد قبول آحاد مردم جامعه، می‌باشد که پیشگیری از جرم و تخلف (از آن) به ویژه گناهان دینی و اخلاقی که در این مرحله تکلیف عموم مضاعف است این وظیفه مهم بر عهده افراد جامعه، دولت و ملت و هر درد‌آشنای با بصیرت که سلامت و سعادت خود را عجین در سلامت عمومی می‌دانند. در راستای این احساس مسئولیت با آگاهی بخشی و اطلاع‌رسانی به موقع و عنداللزوم در صحنه جامعه خصوصاً قشر جوانان از لغزش‌ها و انحرافات (جرم و تخلف) اعتقادی و اخلاقی اعم از مرئی و غیرمرئی که در این زمینه اقدام موثر پیشگیری، نمود بین خود را آشکار می‌سازد. همچنین با ملاحظه تأکیدات مقام معظم رهبری (مدظله العالی) در اهمیت، تقدم و ضرورت پیشگیری که در توصیه‌های خود فرموده‌اند: "همیشه بهترین شیوه‌های مبارزه با بیماری پیشگیری است، این درست نیست که ما بگذاریم بیماری نفوذ کند، یک اندام از اندام‌های بدن انسان را فرا بگیرد. و بعد بگوئیم خوب قطعش می‌کنیم، آخرین مرحله است. نباید که به قطع برسد و من هشدار می‌دهم، مراقب باشید پیشگیری کنید تا به حال آن کاری که انجام گرفته است علاج بوده، قطع بوده، ما نباید بگذاریم که به قطع برسد، سعی کنید، مانع نفوذ میکروب بشوید، آدم‌ها فساد پذیرند، آدم‌های خوب هم ممکن است. فاسد شوند، این یادتان باشد، اگر میکروب را رها کردید، همین عنصر خونی را که سالم است. همین را فاسد خواهد کرد. و مجبور خواهید شد همین را قطع کنید.

حیف نیست؟ از اول نگذارید فاسد شود تا مجبور شوید قطعش کنید و ما باید نگذاریم فاسد شود، این طرز فکر ماست اندامی که فاسد شد از کندن و بیرون انداختن آن ابائی نداریم و لو آن که خون هم بیاید چاره ای نداریم، اما می‌خواهیم نگذاریم فاسد شود، درست مطلب را درک کنید و فهم کنید، پیشگیری کنید، دقت کنید، مراقبت کنید، لغزش‌ها را به موقع مانع شوید باید کاری کنید که لغزش‌ها به وجود نیاید. "با امعان نظر به موارد مطروحه هدف و نقطه مهم در اینجا دستیابی به علل و عوامل سقوط افراد خاطی از نردبان ترقی و انسانیت است. یعنی این سقوط از کی و چگونه آغاز شده است؟ چرا این نگون بختان در جهاد با نفس شکست خورده و اسیر و برده نفس اماره شده‌اند؟

همان‌طور که اماره شد، این مسامحه و خطا گاه از خود فرد و گاه از جامعه و نظام اجتماعی و گاهی هم از تأثیرات مشترک عوامل فردی و اجتماعی بروز می‌کند. آنچه مسلم است این است که اگر مسامحه و خطا ناشی از فراموشی یا بی‌توجهی بیمارگونه باشد، درمان آن اگر در زمان کوتاه امکان داشته باشد، چاره‌پذیری این درمان در درازمدت دور به نظر می‌رسد. بنابراین برای درمان (اصلاح بزه‌کاران) باید از محبت و عاطفه بشر دوستی جرم‌شناسان مدد خواست. درباره اصل محبت و اعجاز آن، از میان صدها مثالی که در باره تأثیر درمانی و نجات‌بخش آن در فرهنگ پر بار اسلام می‌توان ذکر کرد، به نقل یک نمونه لطیف از کشف الاسرار بسنده می‌نمایم: با زید سظامی (قدس الله روحه) در راهی می‌رفت، آواز جمعی به گوش وی رسید و خواست که آن حال را باز داند، فرا رسید و کودکی را دید که در لجن سیاه افتاده و خلقی بر نظاره آن ایستاده‌اند، اما ناگاه مادر آن کودک از گوشه ای دوید و خود را در میان لجن افکند و آن کودک را برگرفت و برفت. بایزید چون آن بدبخت را دید خوش گشت و نعره ای بزد و ایستاد گفت: شفقت بیامد، آرایش را برد، محبت بیامد، معصیت را برد، نیت بیامد، جنایت را برد.

رابطه جرم‌شناس و بزه‌کار باید این چنین بر پایه محبت و شفقت باشد. را با تمام وجود چون فرزندش دوست بدارد و تمام تلاش او مصروف این امر شود که فرزند در لجن فرو رفته خود را از مهلکه نجات بخشد و او را از آلودگی‌ها پاک نماید و حیاتی نو به او عطا نماید و به مصداق آیه مبارکه قرآن که می‌فرماید و من قتل نفسا بغير نفس او فسادا فی الارض فکانما قتل الانسان جميعا و من احیا فکانما احیاها الناس جميعا (سوره مائده / ۳۲) عمل می‌کند.

افزون بر موارد فوق و ملاحظه هزینه گزاف درمان (اصلاح مجرمان) از طریق مجازات و تقلیل باز اجتماعی شدن آنان، و تفوق تأثیر روش، اصلاح و درمان در صیغه غیر کیفری، با این دیدگاه، می‌توان

تدابیری همچون اصلاح ساختارها، از بین بردن محیط‌های جرم‌زا اتخاذ تدابیر لازم برای رفع نیازهای اساسی، پرهیز از حضور در مکان‌های جرم‌خیز، برنامه‌ریزی برای اوقات فراغت جوانان، پرهیز از مجالست با نامحرمان، ترویج فرهنگ اخلاق فاضله، سفارش به تقویت پیوندهای اجتماعی، تقویت نظارت همگانی (امر به معروف و نهی از منکر)، تقویت نقش خداواری و تاثیر آن در کاهش جرایم، ایجاد اشتغال و سرگرمی‌های مناسب برای جوانان، محو محل‌های مستعد برای تجمع بزهکاران و کسانی که زمینه بالقوه بزهکاری دارند. و سایر موارد را می‌توان راه‌حلی برای پیشگیری از بزهکاری دانست. در این میان اولویت اساسی و مستحکم که از ضمانت اجرایی قوی برخوردار بوده تقوا و تمسک به آموزه‌های قرآنی، تدبیرهای ائمه معصومین علیهم السلام و ارائه راهکارهای پیشگیرانه برای کنترل جرم و تخلف ضروری است. از این روی می‌کنیم تا بحث کنترل جرایم را بدو با راه کارهای جرم‌شناختی (کنشی) آغاز و پس از آن با کارهای (واکنشی) را مورد بحث قرار دهیم. در فصل اول، کلیات را بررسی کرده و سپس با دو مبحث مجزا به اصول پیشگیری از جرم و اولویت‌ها و روش پیشگیری از جرم خواهیم پرداخت و در فصل سوم نیز، نقش‌های معصومین علیهم السلام در زمینه اقدامات پیشگیرانه بهره‌مند خواهیم شد.

من الله التوفیق